

Pravila

Obrtne centrale v Ljubljani za obnovitev Goriške,

registrovane zadruga z omejeno zavezo.

Tvrdba in sedež zadruga.

§ 1.

Tvrdba zadruga se glasi: „Obrtna centrala v Ljubljani za obnovitev Goriške, registrovana zadruga z omejeno zavezo“, ali nemško: „Gewerbszentrale in Laibach für den Wiederaufbau des Landes Görz, registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung.“

Namen zadruga.

§ 2.

Zadruga ima namen s pomočjo svojih članov pospeševati in dejansko se udeležiti stavbne in notranje opremne obnove Goriške, v ta namen organizirati svoje člane-obrtnike ter jih strokovno in komercialno podpirati pri izvršitvi prevzetih stavbnih naročil in naročil za notranjo opremo. Podjetje je obče koristno; zato zadruga ne išče dobička.

§ 3.

Ta namen dosega zadruga s tem, da:

1. dobavlja svojim članom obrtnikom vse potrebne surovine, stroje in orodje po najugodnejših cenah. Skupnim potom

nabavljene surovine se imajo vporabiti samo za obnavljalna dela na Goriškem (§ 9);

2. Osnuje svojim članom-obrtnikom ali posameznim njihovim obrtnim skupinam skupna obratovališča, strojne delavnice in druge potrebne skupne naprave; izdeluje v skupnih obratovališčih potrebne polizdelke samo za svoje člane;

3. sprejema iz Goriške naročila za stavbe in druge zgradbe ter notranjo opremo, katera oddaja konkurenčnim potom, oziroma potom dogovora med člane obrtnike; zbira ponudbe in natečaje članov za prevzemanje naročil ter jih izroča naročniku v svrhu končne oddaje naročila. Naročnik ima pravico na podlagi konkurenčnih, oziroma potom dogovora stavljenih ponudb po svoji volji izbirati potom zadruga one obrtnike, ki mu bolj prija (§ 10);

4. nadzoruje z ozirom na občekoristni namen dobavne cene članov ter onemogoča spekulativno karteliranje posameznih skupin obrtnikov-članov (§ 10);

5. posreduje kot centrala svojih članov pri obračunanju izvršenih prevzetih del med člani in naročniki iz Goriške in oskrbuje za svoje zadruženike inkaso njihovih terjatev (§ 15);

6. podpira po potrebi svoje člane s kreditom v surovinah ali v denarju; odnosno posreduje tozadevno dosego kredita pri kakem denarnem zavodu. Krediti pa morajo biti v zvezi s prevzetimi deli na Goriškem (§ 12-14);

7. podpira, zopetno oživljenje stavbnih in sorodnih ter notranje-opremljenih obrtnih podjetij na Goriškem, bodisi z obnovitvijo obratovališč, bodisi s kreditom v surovinah ali v denarju, odnosno s posredovanjem za dosego takega kredita pri kakem denarnem zavodu;

8. osnuje po potrebi zadružne podružnice, surovinska skladišča, obrtne obratovalnice izven svojega sedeža v Ljubljani.

9. podpira vsestransko v tehničnem in komercialnem oziru podjetnost svojih članov, v kolikor je v zvezi z obnovitveno akcijo na Goriškem, ter zastopa koristi članov pri poklicanih oblastvih.

Članstvo.

§ 4.

Člani morejo postati fizične in juridične osebe.

Izmed fizičnih oseb morejo postati člani predvsem obrtniki stavbnih in sorodnih strok, kakor: stavbeniki, zidarji,

kamenarji, opekarji, apnarji, krovci, tesarji, mizarji, kolarji, žebtljarji, kovači, ključavničarji, mehaniki, steklarji, kleparji, pleskarji, sobni slikarji, izdelovalci sobnih oprav, tapetniki itd.

V zadrugo morejo vstopiti tudi druge fizične osebe, ki niso obrtniki, a je njih sodelovanje potrebno v dosego strokovnih smotrov zadruge.

Od juridičnih oseb morejo postati člani obrtne družbe, zadruge in denarni zavodi, poslednji v toliko, kolikor je njih članstvo potrebno za okrepitev zadružne obratne glavnice.

Sprejem v zadrugo.

§ 5.

Kdor hoče postati član zadruge, mora z istočasnim vplačilom pristopnine in prvega obroka zadružnega deleža podpisati pristopno izjavo, v kateri mora navesti svoje ime, poklic in bivališče, kakor tudi število prevzetih deležev, in izrecno izjaviti, da je vzel na znanje zadružna pravila, posebno pa, da se podvrže v § 25 določenemu razsodišču in da prevzame v § 27 določeno jamstvo.

Po vpisu zadruge v sodni zadružni register se zadobi članstvo edinole s privoljenjem načelstva. Načelstvo je opravilno odkloniti sprejem v članstvo, ne da bi moralo navesti vzrok odklonitve. Odklonjeni prosilci za članstvo imajo pravico vložiti pritožbo pri nadzorstvu.

Pristopnina, katero vplača vsak na novo pristopajoči član v korist rezervnega zaklada (§ 19), znaša K 100. — Pristopnina se članom ob izstopu iz zadruge ne povrne.

Prenehanje članstva.

§ 6.

Članstvo preneha:

- a) vsled smrti zadružnika, oziroma vsled razdružbe včlanjene juridične osebe;
- b) vsled prostovoljnega izstopa na podlagi poprejšnje odpovedi;
- c) vsled izključitve zadružnika.

V slučaju smrti zadružnika preneha članstvo s koncem dotičnega poslovnega leta; do tega časa nadaljuje o dediči

članstvo umrlega. Dediči ohranijo članstvo nadalje, ako izpolnijo splošne pogoje glede vstopa v zadrugo (§ 5).

Dediči umrlih, ki nadaljujejo obrt umrlih po § 56, odst. 4 obrtnega reda, lahko nadaljujejo članstvo, ne da bi jih bilo treba posebej sprejeti.

Vsak član sme odpovedati svoje članstvo s pismeno odstopno izjavo, ki jo izroči načelstvu. Odpoved velja za sklep dotičnega leta in se mora podati najmanj tri mesece prej, sicer velja šele za sklep prihodnjega poslovnega leta. Načelstvo mora odpovedujočemu članu prejem izstopne izjave potrditi pismeno.

Iz zadruge se lahko član izključi:

a) ako je zadruga morala proti njemu nastopati sodnijskim potom, ker ni izpolnjeval članskih dolžnosti;

b) ako je zadrugi povzročil dejansko škodo;

c) ako se je otvoril stečaj (konkurz) nad njegovim premoženjem;

č) ako je bil zaradi hudodelstva, pregreška ali prestopka iz dobičkaželnosti kazensko obsojen;

d) ako kljub opominom zanemarja določbe pravil in sklepov občnih zborov.

Izključitev se izvrši s sklepom načelstva, potrditi pa mora jo tudi nadzorstvo; načelstvo naznani izključitev prizadetemu članu pismeno s kratko utemeljitvijo. Nasledki izključitve nastopijo z dnem pravomočne izključitve; članstvo pa preneha s koncem dotičnega poslovnega leta, v katerem se je izključitev izvršila. Z izključenim članom se napravi obračun na podlagi odobrenega računskega zaključka za poslovno leto, v katerem se je izvršila izključitev.

Deleži.

§ 7.

Delež znaša K 1000.— (tisoč kron) in se mora vplačati takoj ob vstopu v zadrugo. V ozira vrednih slučajih sme načelstvo dovoliti vplačevanje v obrokih, vendar se mora K 300.— vplačati takoj ob vstopu, ostanek pa v mesečnih obrokih, na vsak način pa pred kakim večjim naročilom pri zadrugi, toda najkasneje v teku enega leta.

Delež se zamore zvišati po navadnem sklepu občnega zbora.

Z dovoljenjem načelstva in nadzorstva sme vsak član vzeti tudi več deležev.

Vsak član dobi zadružno knjižico, v katero se mu vpisuje število prevzetih deležev, vplačilo na nje in odpise ter izplačila obresti deležev.

Dokler ni delež v celoti vplačan, se članu deležne obresti ne izplačujejo v gotovini, ampak se pripisujejo deležni glavnici.

Člani, ki doplačil na delež ne vplačajo pravočasno, morajo ne oziraje se na nadaljno dolžnost dopolnitve plačevati postavne zamudne obresti.

Za pridobitev nadaljnih opravičnih deležev in za odpoved posameznih deležev veljajo določila o vstopu in izstopu iz zadruga. Z dovoljenjem načelstva in nadzorstva se lahko deleži prepuste drugim zadružnikom (starim ali novovstopivšim).

Poslovna določila.

§ 8.

Poslovanje zadruga obsega v glavnem sledeče panoge:

a) preskrbovanje surovin, fabrikatov, orodja in strojev članom-obrtnikom;

b) posredovanje med člani-obrtniki in naročniki na Goriškem;

c) dovoljevanje kreditov svojim članom-obrtnikom v meri teh pravil, odnosno posredovanje za doseg potrebnih kreditov pri kakem denarnem zavodu;

č) preskrbovanje obratnih sredstev za zadrugo potom lastnih dohodkov in izposojil pri denarnih zavodih.

A. Nabavljanje in izdajanje surovin in drugih obrtnih predmetov.

§ 9.

Zadruga ima v prvi vrsti služiti svojim članom-obrtnikom kot velenakupovalnica različnih surovin, fabrikatov, orodja in strojev, ki jih potrebujejo pri izvršitvi prevzetih naročil za popravo in zgradbo stavb na Goriškem ter za izdelovanje notranje opreme v teh stavbah. Potom zadruga nabavljene surovine in druge predmete smejo člani-kupovalci uporabiti edinole za izvršitev naročil iz Goriške.

Surovine nakupuje načelstvo po navodilih, ki jih dobi od občnega zbora zadruga in v meri potrebe svojih članov obrtnikov. Vsak član je dolžan tozadevno načelstvu naznaniti svojo

potrebščino, zaloge, ki jih ima na razpolago za izvrševanje del na Goriškem, množino, katero je za taka dela dobil na razpolago od zadruge in način njih uporabe. Previdnosti načelstva je prepuščeno, da si zagotovi nakup takih surovin in fabrikatov, ki jih je težje nabaviti in glede katerih ni mogoče čakati na posebna naročila od strani članov-obrtnikov. Vsak član je nadalje dolžan, da zadrugi naznani, kje in po kakih pogojih bi se dali nakupiti surovine in fabrikati, ki pridejo pri zadrugi v poštev in katerih nakup je važen za namene zadruge. Orodje in stroji se nakupujejo edinole po naročilu od strani člana-obrtnika ali pa za opremo lastnih obratovalnic in delavnic.

Surovine in fabrikate kupuje za zadrugo načelstvo. Za slučaj potrebe sme načelstvo poveriti do določene meje nakup teh predmetov posebnemu tročlanskemu odseku, izbranemu iz srede članov načelstva; ta odsek mora vsako kupčijo, ki jo sklene, takoj naznani načelstvu. Nabavljene stvari sprejema načelstvo ter jih hrani v združnih skladiščih, v kolikor jih ne nakaže takoj naročnikom-članom. Za pravilno shranjevanje in ravnanje z nabavljenimi surovinami, fabrikati, orodjem in stroji, je načelstvo osebno odgovorno.

Prodajne cene za surovine, fabrikate, orodje in stroje določa načelstvo na podlagi nabavnih cen, prištevši stroške za nakup, dovoz, prevoz in shrambo. V kritje upravnih stroškov in v snovanje preostankov za združne rezerve se pribije pri oddajanju teh predmetov posebni režijski prispevek, katerega višino določa od slučaja do slučaja načelstvo.

Nabavljeni predmeti se oddajajo v združnih skladiščih in obratovališčih in nosi stroške odvažanja kupec.

V slučaju potrebe sme načelstvo omisliti si za pridobitev posameznih fabrikatov lastne obratovalnice in delavnice ter jih opremiti s primernim strojevem. V lastni režiji izdelane potrebščine oddaja načelstvo po lastni izdelovalni ceni, pribivši letej primeren režijski prispevek. V porabo članov postavljeni stroji se oddajajo v najem po določenih poslovnega reda, katerega sestavi načelstvo, odobrita pa nadzorstvo in občni zbor.

Surovine, fabrikati, orodje in stroji se oddajajo članom navadno proti takojšnjemu plačilu. Izjemoma dovoljuje načelstvo posojilo v delno ali celotno kritje nabavljenih predmetov po določenih teh pravil in posebnega regulativa za dovoljevanje posojil članom-obrtnikom.

B. Tehnično in komercialno posredovanje.

§ 10.

Načelstvo vodi v tehničnem oziru obrtno sodelovanje svojih članov obrtnikov pri obnavljalni akciji na Goriškem potom združne pisarne. V tem oziru mora načelstvo urediti strokovni odsek pisarne, ki ima stopiti v stik z vsemi poklicanimi javnimi činitelji, v kolikor pridejo v poštev pri obnovitvenem delu Goriškem. V stiku s stavbenimi obnovitvenimi odseki c. kr. tržiškega namestništva in deželnega odbora goriškega, Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem in Goriškem ter drugih poklicanih činiteljev sestavlja tehnični odsek potrebne stavbne in druge načrte, vzorce, proračune, navodila itd., ki imajo biti na razpolago članom-obrtnikom in naročnikom iz Goriške. Člani-obrtniki se zavežejo ob sprejemanju naročil držati se navodil in predpisov tehničnega odseka združnega načelstva.

Načelstvo nudi onim, ki nameravajo na Goriškem popraviti ali na novo postaviti kako stavbo ali drugo zgradbo ali pa omisliti si različno notranjo opremo, vse tozadevne informacije in neobvezne proračune. Od njih sprejema načelstvo naročila za stavbe, zgradbe in notranjo opremo, katera naznani med člane-obrtnike. Dospete konkurenčne ponudbe predloži načelstvo naročniku v končno odločitev. Na podlagi naročila odda združga delo izbranim članom-obrtnikom v vestno izvršitev (§ 3, točka 3). Načelstvo pazi na to, da niso cene pretirane. Vsak pojav karteliranja posameznih skupin obrtnikov-članov v svrhu spekulativnega povišanja cen, mora načelstvo onemogočiti (§ 3, točka 4), da zavaruje tako občekoristni namen združge.

Načelstvo ima pravico nadzorovati izvršeno delo in posreduje pri diferencah, ki nastanejo med naročniki in člani-obrtniki glede izvršitve dela in upravičenosti plačilnega zahtevka.

Za tehnično vodstvo in sopomoč dobi združga od člana-obrtnika odškodnino, ki se računa primerno od vrednosti prevzetega posameznega izvršenega dela. Isto velja tudi za izgotovitev naročil za notranjo opremo. Z dohodki iz tega naslova se imajo kriti predvsem stroški tehničnega odseka združne pisarne, ki se ima naslanjati po potrebi na sopomoč strokovnjakov.

C. Kreditna opravila.

§ 11.

Zadruga dovoljuje kredite edinole svojim članom-obrtnikom po meri njih kreditne vrednosti in njihovih premoženjskih razmer. Krediti morajo biti izključno v zvezi z izvršitvijo prevzetih naročil iz Goriškega (§ 3, točka 6). Višino kredita določa načelstvo v mejah, predpisanih po sklepih občnega zbora (§ 24, točka 12).

Kredit se dovoljujejo:

- a) s posojili;
- b) z eskomptom opravičnih menic;
- c) z eskomptom neplačanih knjižnih terjatev.

I. Posojila.

§ 12.

Posojila se dajejo:

1. za kritje pri zadrugi nabavljenih surovin, fabrikatov, orodja in strojev;
2. za kritje nakupa potrebščin izven zadruge, ako je dokazano, da so bili ti predmeti nakupljeni za izvršitev prevzete naročila iz Goriške;
3. za doseg obratnih sredstev, v kolikor so ta zvezana z izvršitvijo naročil iz Goriške.

Posojila se dajejo bodisi proti akceptu, proti zastavi vrednostnih listin ali proti zastavi, odnosno cesiji knjižnih terjatev.

Akcept mora nositi poleg podpisa člana-obrtnika še podpise enega ali več porokov, ki sodelujejo nerazdelno. Akcept praviloma ne sme biti izdan za daljšo dobo nego za 6 mesecev in ima zadruga pravico, da menico odda naprej v reeskompt.

Na vrednostne papirje se smejo dajati posojila samo do dveh tretjin njihove borzne vrednosti, toda nikakor ne čez imensko vrednost.

Pri zastavi ali cesiji terjatev se dovoljujejo posojila do največ 70 % že obstoječega, odnosno proračunjenega zneska terjatve, ostanek se obračuni z dolžnikom po izvršenem delu ob času, ko naročnik poravna svoje obveznosti.

Članom, ki imajo živahnejši denarni promet, se dado posojila v obliki tekočega računa, ki pa mora biti krit s pri-

mernim jamstvom. Za tak kredit je mogoče nuditi v varstvo tudi kavcijsko hipoteko.

Na specialne hipoteke se posojila ne dajejo.

Do višine vplačanih deležev vživa član kredit brez posebnega zavarovanja.

Posojilne obresti se računijo naknadno. Obrestno mero določa načelstvo časovnim razmeram primerno, enako tudi višino postranskih pristojbin, ki naj jih plača dolžnik.

Rok za povračilo celega posojilnega dolga ali njegovega ostanka se sme podaljšati samo še na šest mesecev in le, če so za to dani zadostni razlogi, toda s pogojem, da ne dobi posojilo značaja stalne naložbe glavnice.

Dolžnik lahko vsak čas odpove posojila, zadruga pa predčasno celo posojilo ali del posojila le v sledečih slučajih;

1. ako se zmanjša plačilna sposobnost dolžnika tako, da je posojilo v nevarnosti, ali ako se zmanjša za posojilo dano posebno zavarovanje, če ga dolžnik ne dopolni nemudoma;

2. ako se je posojilo porabilo za take namene, ki niso v zvezi s prevzetimi deli iz Goriške;

3. kadar se ne izpolnjujejo dogovorjeni pogoji za obrestovanje in vračanje posojil;

4. ako dolžnik neha biti član zadruge;

5. ako se zadrugi odpovedo v veliki meri njeni krediti.

Zadruga mora dati članu po možnosti primeren rok za povračilo predčasno odpovedanih posojil, mora se pa pri tem ozirati na dospevanje kritnih akceptov.

II. Eskompt opravičnih menic.

§ 13.

Zadruga sprejema v eskompt menice članov-obrtnikov:

- a) ako nosijo poleg podpisa člana, ki jih predloži, vsaj še en podpis druge solventne osebe ali tvrdke,

- b) ako so od poteznjenca sprejete,

- c) ako izvirajo iz obrtnega ali blagovnega poslovanja in če je gotovo, da bodo ob času dosvetka tudi zanesljivo plačane,

- č) ako dospejo praviloma v štirih mesecih, največ pa v šest mesecih od dneva izstavitve.

O sprejemanju menic odloča načelstvo. Obresti in eskomptna provizija se odbijajo v naprej od dneva obračunanja

do dneva dospelosti menice. Zadruga ima pravico, da odda v eskompt prevzete menice nadalje v reeskompt.

III. Eskompt knjižnih terjatev.

§ 14.

Zadruga eskomptuje članom-obrtnikom tudi neplačane knjižne terjatve, ki so nastale v obrtnem obratu, tudi če izvirajo iz ostalega obrata, a ima eskomptirana valuta biti vporabljena za izvršitev del iz Goriške.

Terjatve, na katere so pridobile tretje osebe katerokoli pravico, so izključene od eskompta.

Za eskompt neplačanih knjižnih terjatev veljajo sledeča določila:

1. v eskompt predložene neplačane knjižne terjatve morajo dospeti v plačilo najkasneje tekom šestih mesecev od dneva predložitve dalje;

2. eskomptna valuta se likvidira predložitelju samo z zneskom največ do 80% terjatve, ostanek pa pridrži zadruga za poplačilo slučajnih diferenc in jih poračuni s članom šele v času, ko je eskomptirana terjatev popolnoma plačana;

3. eskomptno mero in režijski prispevek, ki jih ima plačati dolжник, določa načelstvo z ozirom na časovne denarne razmere. Za predčasno plačane, odnosno za na račun sprejete zneske se stranki zapišejo obresti v dobro; za skupni znesek eskomptne valute mora stranka sprejeti menico, ki je plačljiva na naročilo zadruge z dnem, ko dospe v plačilo eskomptirana knjižna terjatev, ali izročiti zadrugi na njeno naročilo plačljivo, a na knjižnega dolžnika izdano, še ne sprejeto menico;

4. član, ki predloži knjižno terjatev v eskompt, jo mora ob eskomptiranju odstopiti zadrugi. Zadruga obvesti knjižnega dolžnika s priporočenim pismom o odstopu terjatve in mora pismo na zahtevo zadruge podpisati tudi odstopnik;

5. dolжник je zadrugi odgovoren za pravilnost in za točno in popolno poravnavo knjižne terjatve, ki jo je podal v eskompt;

6. zadruga ima pravico, še preden dospe eskomptirana terjatev v plačilo, zahtevati vračilo še neplačanega zneska, bodisi od svojega odstopajočega dolžnika, bodisi od njegovih pravnih naslednikov, ako je dolжник umrl ali odstopil drugemu svojo tvrdko. To pravico izvršuje zadruga:

a) ako ugovarja knjižni dolžnik zoper terjatev ;
b) ako se kaj spremeni na pravnem obstoju eskomptirane terjatve ;

c) ako dolžnik ali knjižni dolžnik umre ali ustavi plačila ali ako se seže nanj izvršilnim potom ;

č) ako se izpremeni tvrdka ali ako se menja posest tvrdke.

8. Dolžnik mora v vseh pravnih sporih o eskomptirani knjižni terjatvi podpirati zadrugo ter sploh plačati vse izdatke, pristojbine in stroške, ki nastanejo zadrugi pri izterjanju in zavarovanju odstopljene knjižne terjatve.

Prebitek, ki se pokaže ob izterjanju knjižne terjatve, obračuna zadruga s članom-obrtnikom, bodiši v gotovini, bodisi z dobropisom v njegovem računu.

Č. Oskrbovanje inkasov.

§ 15.

Zadruga prevzema od svojih članov sprejete ali nesprejete menice, nakaznice, fakture in druge dolžne listine v inkaso po sledečih določilih :

1. menice morajo nositi prevod (žiro) in bianco in biti plačljive najdalje v 8 dneh na sedežu zadruge ;

2. neplačane menice se protestirajo na stroške predložitelja zaradi odklonjenega plačila, ako ni predložitelj izrecno zabranil protestiranje („brez protesta“, „brez stroškov“) ;

3. delna plačila meničnega dolžnika se sprejemajo ; glede neplačanega zneska velja določilo pod točko 2) ;

4. neplačane ali le z delnim zneskom plačane menice se izroče predložitelju, priloživši slučajni protest proti plačilu stroškov ;

5. v sprejetje se prezentuje in protestuje zaradi odklonjenega sprejetja le na izrecno zahtevanje stranke ;

6. za oskrbovanje inkasa je treba plačati provizijo, ki jo določa načelstvo ; ta provizija se računa za neplačano menico, za prezentacijo v sprejetje se pobira stalna pristojbina.

7. prejeti znesek se izplača stranki v gotovini, odnosno se po njenem nalogu vpiše v dobro njenemu računu pri zadrugi, odštevši pristojbine ter vse stroške, ki so nastali zadrugi ob izterjavi.

Ti predpisi veljajo primerno tudi za inkaso nakaznic, faktur in drugih dolžnih listin.

Podrobna določila za poslovanje s posojili, inkasi in za tehnično-komercialno sodelovanje izdaja načelstvo v dogovoru z nadzorstvom (§ 20).

D. Obratna sredstva.

§ 16.

Obratna sredstva zadruga so:

- a) vplačila članov na deleže;
- b) rezervni zakladi, ki se zbirajo iz dela čistega dobička, daril in pristopnin;
- c) posojila članov in izposojila, ki jih najame zadruga v mejah, določenih po občnem zboru (§ 24, točka 12).

Knjigovodstvo.

§ 17.

Zadružne knjige se vodijo po določilih trgovskega prava.

Vse poslovanje se ima vršiti po trgovskih načelih. Nadzorstvo se ima večkrat prepričati o spolnjevanju teh predpisov.

Naprava in pregled bilance.

§ 18.

Poslovno leto zadruga se vjema s koledarskim letom. Prvo poslovno leto prične z dnem vpisa zadruga v zadružni register in neha s koncem koledarskega leta, ako se je pričelo s 1. julijem ali že prej, v nasprotnem slučaju pa s koncem prihodnjega koledarskega leta.

Koncem poslovnega leta mora načelstvo skupno z nadzorstvom sestaviti inventuro, t. j. zapisnik aktiv in pasiv, obstoječih dne 31. decembra vsakega leta.

Popolni računski zaključek mora potem načelstvo najkasneje v 4 mesecih po preteku poslovnega leta predložiti nadzorstvu, sicer je nadzorstvo upravičeno poveriti sestavo letnega računskega zaključka drugim osebam na stroške načelstva.

Računski zaključek mora obsegati:

1. račun prometa, ki navaja na pregleden način vse dohodke in izdatke;

2. imovinsko bilanco, sestavljeno po pravilih trgovskega knjigovodstva, od članov vplačani deleži morajo biti navedeni med pasivi;

3. izkaz izgube ali dobička v preteklem poslovnem letu, ta obračun se ima tudi sestaviti po pravilih trgovskega knjigovodstva;

4. seznam stanja in sprememb v številu članov in združnih deležev.

Nadzorstvo mora letni računski zaključek na podlagi inventure, knjig in dokazil natančno pregledati in opozoriti načelstvo na morebitne napake, da se popravijo ali pojasnijo.

Načelstvo mora odobreni ali popravljeni računski zaključek nato predložiti v potrditev občnemu zboru (§ 24, točka 7), pri tem pa navesti imena članov, ki so v preteklem poslovnem letu vstopili ali izstopili iz zadruga, delno ali v celoti odpovedali svoje deleže ali članstvo sploh ter predlagati, kako naj se uporabi čisti dobiček.

Če nastanejo pri občnem zboru vtemeljeni pomisleki proti pravilnosti računskega zaključka ali nadzorstvene revizije, sme občni zbor, četudi to ni bilo izrecno navedeno v dnevnem redu, izvoliti tročlanski odsek, v katerega se ne smejo voliti člani načelstva in nadzorstva, da pregleda še enkrat sestavljeni računski zaključek. Ta odsek ima pri izvrševanju svoje naloge vse pravice nadzorstva (§ 22) in sme, ako smatra to za potrebno, pritegniti tudi strokovnjake na stroške zadruga.

Na zahtevo se mora vsakemu združniku izročiti prepis računskega zaključka.

Razdelitev čistega dobička in izgube.

Rezervni zakladi.

§ 19.

I. — 1. Od čistega dobička, izračunjenega glasom letnega zaključka, se mora najprej porabiti najmanj 10 % za ustanovitev in pomnožitev rezervnega zaklada, dokler ne znaša najmanj 50 % vsakočasno prevzetih deležev.

Rezervnemu zakladu se prištejejo tudi pristopnine (§ 5) kakor tudi vsa zadrugi brez določenega namena o uporabi podana darila, nadalje vsi zneski, ki pripadajo vsled zastaranja zadrugi v korist.

Rezervni zaklad, ki se mora po vsakem odpisu spraviti zopet na navedeno višino, je last zadruge, do katere nimajo pred razpustom zadruge izstopajoči člani nikakoršne pravice. Praviloma sodelujejo rezervni zaklad in slučajni posebni rezervni zakladi v splošnem poslovnem prometu; vendar je za druga opravičena, da jih ločeno upravlja;

2. Od zneska čistega dobička, ki preostaja po dotaciji rezervnega zaklada, se izplačajo članom največ 5 % obresti za njihove vplačane deleže.

3. Nadalje dobijo člani načelstva in nadzorstva nagrade, katere določa občni zbor, ki pa ne smejo presegati ene tretjine čistega dobička.

4. Preostanek čistega dobička se pripiše rezervnemu zakladu, ako ne sklene občni zbor drugačne razdelitve bodisi za dotacijo posebnih rezervnih zakladov ali za občekoristne zadružne namene.

II. — Bilančno ugotovljena izguba se pokrije po sklepu občnega zbora najprej iz rezervnega zaklada, po izčrpanju rezervnega zaklada pa s sorazmernimi odpisi od vseh deležev zadružnikov. Odpisane deleže morajo zadružniki zopet doplačati. Pritegnitev zadružnikov nad zneskom deležev se sme izvršiti edinole v slučaju stečaja ali likvidacije zadruge.

Načelstvo.

§ 20.

Načelstvo obstoji iz devetih članov: iz načelnika, njegovega namestnika, blagajnika in šestih odbornikov, katere izvoli občni zbor iz srede zadružnikov na 3 leta.

Načelnik, blagajnik in vsaj trije odborniki morajo stalno bivati v Ljubljani.

Poslovna doba članov načelstva preneha, razun v slučaju odstavitve, koncem onega občnega zbora, ki sklepa o bilanci zadnje poslovne dobe. V slučaju stalnega zadržka ali smrti posameznega člana načelstva se mora načelstvo do preteka svoje poslovne dobe nadopolniti po sklepu skupne seje načelstva in nadzorstva.

Načelstvo opravlja in izvršuje zadružno poslovanje in zastopa zadrugo sodno in izvensodno. V delokrog načelstva spadajo vse zadeve, ki niso pridržane nadzorstvu ali občenemu

zboru. Načelstvo se mora v poslovanju ravnati po določbah združnega zakona, teh pravil in vseh pravilno napravljenih sklepov občnega zbora in je za to zadrugi odgovorno.

Načelstvo rešuje v svoj delokrog spadajoče stvari v sejah, pri katerih predseduje načelnik ali njegov namestnik in pri katerih morajo biti navzoči vsaj še trije člani načelstva, da so sklepčne. Sklepa se z večino glasov. Predsednik se udeležuje glasovanja; pri enakosti glasov obvelja tisto mnenje, kateremu se je predsednik pridružil. O sejah načelstva se sestavljajo zapisniki, katere podpiše predsednik in še jeden navzočih odbornikov.

Za ureditev svojega poslovanja sklene načelstvo poslovni red, katerega pregleda nadzorstvo in odobri občni zbor.

Načelstvo sestavi nadalje posebna poslovna določila (regulative) za nakupovanje in porazdeljevanje surovin med člane; za uporabljanje skupnih obratovališč in strojnih naprav ter oddajanje v skupnih delavnicah izvršenih polizdelkov; za posredovanje pri sprejemanju in oddajanju naročil ter dovoljevanju, odnosno posredovanju kreditov članom-obrtnikom; nadalje za oskrbovanje inkasov obračunov in različnih plačilnih izjav za dela, ki so jih člani prevzeli na Goriškem. Ta poslovna določila pregleda in potrdi nadzorstvo.

Pravoveljavno podpisuje načelstvo za zadrugo na ta način, da pristavita dva člana načelstva od kogarsibodi napisanemu ali natisnjenemu besedilu združne tvrdke svoja lastnoročna podpisa.

Načelstvo sme v olajšanje svojega poslovanja pritegniti v strokovnem oziru svojim sejam s posvetovalnim glasom tudi zastopnika „Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem“ v Ljubljani, „Kranjskega pomožnega odbora za obnovitev Goriške“ v Ljubljani, „Županske zveze“ v Gorici ter vseh slovenskih združnih zvez.

Zaupniki.

§ 21.

Načelstvo sme, kjer se mu to izven sedeža zadruge zdi potrebno, nastaviti zaupnike združnega vodstva, da olajšajo poslovanje zadruge s člani in naročniki raznih del in prevzemajo izvršitev posameznih nalog načelstva. Zaupniki so osebno

odgovorni za vestno izpolnjevanje svoje neplačane častne službe. Edinole v izjemnih slučajih ali v slučajih obilnega posla sme občni zbor na predlog načelstva in nadzorstva določiti zaupnikom z ozirom na množino dela primerno nagrado.

Nadzorstvo.

§ 22.

Nadzorstvo obstoji iz sedem članov, ki se volijo na občnem zbor izmed članov zadruga za dobo enega leta.

Člani načelstva in uradniki zadruga ne smejo biti voljeni v nadzorstvo. Bivši člani načelstva se lahko volijo v nadzorstvo šele, ko so dosegli absolutorij od strani občnega zbora.

Poslovna doba nadzorstva preneha, razun v slučaju odstavitve, s koncem občnega zbora, na katerem je bil potrjen računski zaključek za leto njegovega poslovanja. Odstopivši člani nadzorstva se lahko zopet volijo.

Nadzorstvo izvoli iz svoje srede načelnika in druge poslovalce. Svoje naloge rešuje v sejah, h katerim morajo biti vabljeni vsi člani nadzorstva in katerih se morajo udeležiti vsaj trije, da so sklepčne. Seje sklicuje načelnik nadzorstva. Sklepa se z absolutno večino glasov. Načelnik se udeležuje glasovanja; pri enakosti glasov obvelja tisto mnenje, kateremu se je on pridružil. O seji je napraviti zapisnik, katerega podpisujejo vsi navzoči.

V slučaju stalnega zadržka, izstopa ali smrti posameznega člana nadzorstva, se morajo člani nadzorstva za čas do prihodnjega občnega zbora nadomestiti po sklepu nadzorstvene seje.

Za ureditev poslovanja sklene nadzorstvo poslovni red, katerega mora potrditi občni zbor.

Privolitev nadzorstva mora načelstvo zadobiti v sledečih zadevah:

1. pri izključevanju članov (§ 6);
2. pri prevzetju večjega števila deležev od strani enega člana in pri odstopanju deležev (§ 7);
3. pri otvarjanju združnih skladišč, obratovališč in podružnic izven sedeža zadruga, v kolikor so s tem v zvezi večje obveznosti od strani zadruga;
4. pri določanju pogojev za najemanje izposojil v mejah, ki jih je določil občni zbor;

5. pri sestavljanju poslovnih redov za promet s surovi nami, za prevzemanje in oddajo naročil za dela na Goriškem ter za dovoljevanje kreditov članom zadruga (§ 20);

6. pri sestavljanju predlogov občnemu zboru za odškodnino zaupnikom (§ 21);

7. pri dopolnitvah načelstva v slučaju odstopa ali stalnega zadržka kakega člana istega.

O teh zadevah razpravljata in sklepata načelstvo in nadzorstvo v skupnih sejah, katere sklicuje načelnik nadzorstva iz lastnega nagiba ali pa na zahtevo načelstva ali kakega člana nadzorstva z navedbo predmetov posvetovanja. Sejo vodi sklicatelj ali od njega imenovani namestnik. Sklepa ločeno najprej načelstvo potem nadzorstvo, ki vzame za podlago sklep načelstva. Odklonjeni slepi načelstva se lahko predlože v končno odločitev občnemu zboru.

Legitimacija združnih upravnikov.

Molčečnost.

§ 23.

Legitimacija za prve člane načelstva je združna pogodba, za poznejše in za člane nadzorstva pa zapisnik občnih zborov, na katerih so bili izvoljeni.

Zaupniki in uradniki se legitimirajo z dekretom, s katerim so bili nastavljeni.

Člani načelstva, nadzorstva, zaupniki in uradniki morajo nasproti tretjim osebam o vseh uradnih stvareh strogo molčati.

Občni zbor.

§ 24.

Združniki izvršujejo svoje članske pravice z glasovanjem in sklepanjem na občnih zbora.

A. Delokrog.

Občni zbor je vrhovni organ zadruga, kateremu pristojna pravica nadzorovanja v vseh panogah posloводства. Občni zbor ima pravico:

1. spreminjati združna pravila;

2. sklepati o razdružitvi in o likvidaciji zadruga ter o uporabi takrat obstoječih rezervnih zakladov in drugih preostajajočih aktiv;

3. voliti in odstavljati člane načelstva in nadzorstva;
4. določati odškodnine in nagrade zadružnim upravnikom in zaupnikom;
5. sklepati o odškodnini, ki jo je zahtevati od zadružnih upravnikov za morebitno škodo ter imenovati pooblaščenca, ki naj vodi morebitne pravde proti članom nadzorstva;
6. končno odločiti o vseh pritožbah in prizivih zoper poslovanje in sklepe načelstva in nadzorstva in sklepe razsodila (§ 25);
7. potrditi letne računske zaključke in dati načelstvu in nadzorstvu absolutorij;
8. sklepati o razdelitvi bilančno ugotovljenega rezervnega in drugih posebnih rezervnih zakladov;
9. izvoliti posebni tročlanski odsek za ponovno pregledovanje letnega računskega zaključka (§ 18);
10. odločati končno o razporih, o pomenu in vsebini teh zadružnih pravil in poprejšnjih zadružnih sklepov;
11. določiti najvišji znesek, katerega ne smejo presegati:
 - a) vsa zadrugo obremenjajoča izposojila in obveznosti;
 - b) dolгови posameznega člana za nabavo surovin in strojnih pripomočkov ter drugačnih kreditov;
12. potrditi poslovne rede za načelstvo in nadzorstvo; poslovna navodila za posamezne panoge zadružnega delovanja (promet s surovinami, s stroji in orodjem, članski krediti, prevzemanje in oddajanje naročil za dela itd.);
13. sklepati o nakupu, prodaji in obremenitvi nepremičnin;
14. sklepati o vseh predmetih, o katerih si je občni zbor pridržal odločitev.

B. Sklicanje.

Redni občni zbor, ki sklepa o potrditvi računskega zaključka preteklega poslovnega leta, se vrši vsako leto najkasneje do konca meseca maja. Občne zборе sklicuje načelstvo. Izredni občni zbor mora sklicati načelstvo ali nadzorstvo, kadar ga zahtevajo zadružni interesi, zlasti pa, če to pismeno zahteva desetina članov in navede namen in povod.

Občni zbor se mora razglasiti najmanj osem dni prej z natančno navedbo kraja, časa in dnevnega reda na način, ki

je predpisan v § 26 združnih pravil. Sklicujoči organ ima pravico, ne oziraje se na določilo zadnjega odstavka § 18, razpošiljati članom posebna pismena ali tiskana vabila. Dnevni red obsegaj vse predmete, o katerih se ima pri občnem zboru sklepati.

C. Glasovanje.

Vsak član ima pri občnem zboru toliko glasov, kolikor ima vplačanih deležev, največ pa deset glasov skupno. Jurične osebe in združbe oseb izvršujejo svojo glasovalno pravico po svojih postavnih in statutarnih zastopnikih. Vsak član sme poslati k občnemu zboru pooblaščenca, ki se mora izkazati s tozadevnim pooblastilom. Za več dedičev umrlega člana izvršuje do konca leta glasovalno pravico skupni pooblaščenec. Noben pooblaščenec pa ne sme zastopati več nego 10 združnikov pri občnem zboru in ne sme imeti vsega skupaj več kot 100 svojih in zastopanih glasov.

Združnik, ki se ima s sklepom občnega zbora oprostiti kake obveznosti napram zadrugi ali kateremu se ima priznati kaka korist od strani zadruge, nima pravice glasovanja ne osebno, ne po kakem pooblaščenca. Tudi kadar gre za kako pogodbo med kakim članom in zadrugo ali za poravnavo kakega spora, nima prizadeti pravice glasovanja.

Član pa, ki ima biti izvoljen v načelstvo ali nadzorstvo ali za likvidatorja ali pa ima biti odstavljen od takega mesta, sme vseeno izvrševati svojo glasovalno pravico.

D. Predsedstvo, sklepčnost, sklepanje.

Občnemu zboru predseduje predsednik načelstva, ako je občni zbor sklicalo načelstvo, oziroma načelnik nadzorstva, ako je ga sklicalo nadzorstvo. Občni zbor lahko določi drugega predsednika iz srede navzočih članov.

Pravilno sklicani občni zbor je sklepčen, če je navzoča ali zastopana vsaj desetina vplačanih deležev razun kadar gre za razdružbo zadruge (6. odstavek tega §). V slučaju nesklepčnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor ob vsakem številu zastopanih deležev, izvzemši 6. in 7. odstavek tega §. V razpisu občnega zbora mora biti to izrecno navedeno.

Občni zbor sklepa razun v 5., 6. in 7. odstavku tega § navedenih izjem z absolutno večino glasov. Vsak predlog je sprejet, če je zanj več kot polovica navzočih in zastopanih glasov. Pri enakem številu glasov za in proti je predlog odklonjen.

Če pri volitvah ne pride do nadpolovične večine, se vrši ožja volitev med onimi osebami, ki pri prvem volilnem činu niso dosegle nadpolovične večine, pač pa relativno največ glasov. V ožjo volitev se pritegne vedno še enkrat toliko oseb kot jih je treba izvoliti. Pri enakosti glasov odloča žreb glede oseb, ki se imajo pritegniti v ožjo volitev ali pa smatrati pri tej za izvoljene.

Spremembe pravil se sklepajo pravnoveljavno, če je bilo za tozadevne predloge oddanih $\frac{3}{4}$ vseh navzočih glasov.

Če se gre za razdružbo zadruga, morata biti zastopani najmanj $\frac{2}{3}$ vseh opravičenih glasov in mora biti $\frac{3}{4}$ navzočih opravičenih glasov za to, da se zadruga razdruži, sicer je sklep neveljaven.

Ako pri prvem občnem zboru nista zastopani $\frac{2}{3}$ vseh opravičenih glasov, mora se v treh tednih sklicati drug občni zbor, na katerem se veljavno sklepa z večino $\frac{3}{4}$ navzočih glasov brez ozira na število udeležnikov.

Sklepanje se vrši na občnem zboru redno z dviganjem rok, če občni zbor sam drugače ne sklene. Predsednik sme, če se mu izid glasovanja ne zdi gotov, poveriti dva člana, da štejeta glasove. Če zahteva desetina navzočih, pa mora to storiti.

O izključitvi kakega člana, odstavljanju funkcionarja in pri vseh volitvah se vrši glasovanje z listki. Sme se pa voliti z vzklikom, če temu nihče izmed navzočih ne ugovarja.

Razsodišče.

§ 25.

Spore, ki nastanejo med načelstvom in člani zadruga z ozirom na članske razmere, razsoja posebno razsodišče, v katerega voli vsaka sporna stranka po enega člana, ta dva pa tretjega kot načelnika. Razsodišče sme pritegniti s posvetovalno pravico strokovnjaka k svojim razpravam. Proti sklepom razsodišča je mogoč edino le še priziv na občni zbor (§ 24).

Zadružna razglasila.

§ 26.

Zadruga razglša svoja oznanila s enkratnim uvrščenjem v listih „Slovenec“ in „Slov. Narod“ v Ljubljani. Poleg tega more zadruga razglšati svoja oznanila z okrožnico vsem članom zadruga.

Zaveza članov.

§ 27.

Vsak zadružnik jamči v slučaju stečaja (konkurza) ali likvidacije zadruga za obveznosti, katere je zadruga pravilno prevzela do njegovega izstopa, v kolikor zadrugino premoženje ne zadostuje za njihovo pokritje, še dve leti po prenehanju članstva ne le s prevzetimi deleži, marveč poleg tega še s petkratnim zneskom deležev, ne glede na to, ali so obveznosti že obstojale ob njegovem vstopu ali so nastale šele tekom njegova članstva. Posamezni člani zadruga ne morejo biti pritegnjeni za obveznosti zadruga nad tem zneskom.

Revizija pri zadrugi.

§ 28.

V svrhu revizije v smislu zakona z dne 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 pristopi zadruga k Zadružni zvezi v Ljubljani.

Sklepna določila.

§ 29.

V vseh onih slučajih, glede katerih ni ničesar določenega v teh pravilih, veljajo določbe zadružnega zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70.

Prehodna določba.

§ 30.

Člani prvega načelstva, ki so po teh pravilih pooblašteni izposlovati vpis zadruga v zadružni register in voditi zadrugo do prvega rednega občnega zbora so:

1. Jernej Kopač, svečar v Ljubljani, načelnik
2. Franc Ravnikar, tesarski mojster v Ljubljani, načelnikov namestnik

3. Ivan Ogrin, stavbenik v Ljubljani, blagajnik
4. Anton Kralj, tajnik Zadružne zveze v Ljubljani, odbornik
5. Svitoslav Premrou, ravnatelj Goriške zveze gospodarskih zadrug in društev v Ljubljani, odbornik
6. Vladimir Remec, ravnatelj Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani, odbornik
7. Anton Rojina, mizarski mojster v Ljubljani, odbornik
8. Franc Ks. Stare, sobni slikar v Ljubljani, odbornik
9. Alojzij Vodnik, kamnosek v Ljubljani, odbornik.

V Ljubljani, dne 10. maja 1918.

Slovanska knjižnica

6K M

D 1857

66009008216

COBISS

Ta pravila so bila vpisana v zadružni register s sklepom c. kr. deželnega kot trgovskega sodišča v Ljubljani z dne 12. junija 1918. Firm 535 Gen VI. 151/1.

Založila „Obrtna centrala za obnovev Goriške“ v Ljubljani.